ESPERANTO EN AFRIKO

Numero 13
(2010: 2)

Bulteno de la
Afrika Komisiono de UEA

Karaj gelegantoj,

De pli ol tri jaroj ekas diversaj kaj eĉ kakofonplenaj eĥoj el Afriko pri la movado. Por kelkaj afrikanoj, tio estas signo de malsukceso, dum aliaj trovas en tiu diverseco signon de maturiĝo. Diversaj opinioj pri sama afero normale ne malhelpas al sukceso aŭ al evoluo pozitiva de tiu afero, krom se homoj kun aparta vidpunkto ne akceptas, ke ili povus erari, sekve ili ne toleras alian vidpunkton malsimilan al tiu kiun ili defendas. La Afrika Oficejo (AO) de UEA provas aperigi ĉiujn vidpunktojn, se kompreneble homoj sendas ilin. La 13-a numero de la bulteno de la Afrika Komisiono denove estas riĉa je eventoj ĉiuspecaj. Kiel kutime ĝi ankaŭ enhavas artikolojn ne nur pri agadoj de Esperanto-instancoj, sed ankaŭ pri tiuj de unuopuloj. Aparta atento estas dediĉita al unuopaj spertoj de esperantistoj afrikaj kaj de Esperanto-helporganizoj gvidataj de bonkoraj eksterafrikanoj, ĉu por la komunumo neesperanta, ĉu por afrikaj esperantistoj.

La redaktantaro

***

SUBTENO DE UEA AL AFRIKAJ ESPERANTO-INSTANCOJ

Je la fino de februaro 2010, multaj landaj asocioj (LA), interalie UTE (Togolando), ABeE (Benino), ANEB (Burundo) ktp ricevis subvencion por la jaro 2010. En landoj, kie LA ne tiom aktivas aŭ ne sendas raporton detalan al Afrika Oficejo(AO) de UEA, ricevas subvencion kluboj (Zego-klubo en Niĝerio, Klubo Paca en Tanzanio, CIE en Malagasujo, EKM en Kongolando ktp). Restas du landoj, kiuj sendis raporton taŭgan kaj kontentigan, sed ankoraŭ ne ricevis ion, ĉar AO kaj esperantistoj de tiuj landoj diskutas pri kiel pli efike reorganizi kaj doni pli solidan bazon al la tiea movado. UEA ja konscias, ke la sumo ne sufiĉas por fari ĉion farendan, sed almenaŭ la subvencio kontribuas al vigligo de la loka movado pere de instruado kaj informado. Dum iuj ricevis subvencion, aliaj ne, pro la naturo mem de la enhavo de la sendita raporto. Bedaŭrinde, UEA ankoraŭ ne havas tiom da mono por subteni ĉiujn poresperantajn agadojn, des malpli por projektoj tute neesperantaj (kokidbredado, helpo al rifuĝantoj ktp). Tamen, AO provas kontakti unuopajn mecenatojn por konvinki ilin helpi al sukceso de tiaj projektoj. Intertempe AO daŭrigas kun kreado de retpaĝoj por landoj, kiuj tion deziras. Ligoj al kelkaj el ili estas ĉe www.esperanto-afriko.org/retpagxojafrikaj.htm.

Esperantistoj de landoj respondecas pri flegado de sia propra retpaĝo kaj enmetado de necesaj informoj pri loka agado. Kuraĝigenda estas la klopodo de la landa asocio de Togolando (UTE) krei propran retpaĝon. Tre certe la propono de AO pri kreado de retpaĝoj por landaj asocioj estas bela ideo, pro tio la klopodo iĝas sekvenda ekzemplo.

Jean Codjo

AGADE TRA AFRIKO

- **Kongolando**

Nova grupo

Nova, precipe virina grupo naskiĝis en DR Kongo, kun nomo Esperantista Grupo de Sankta Rita (EGSR). La 14-an de marto 2010 okazis inaŭguro de virina tago organizita de la grupo, kun granda etoso kaj almenaŭ cent partoprenantoj. La manifestacio okazis en la paroko de Sankta Rita, raportis RTVA, la eklezia radio.

La komitato de la landa ILEI-sekcio estis honorita per invito, kiu permesis al ni skizi pri nia movado kaj pri nia Esperanta agado; nia Frato Bonanza tradukis rekte francen por la ĉeestantaro. Ni gratulas niajn fraŭlinojn Alexandrine Omba kaj Rachel Mafuluko.

Ni estis surprizitaj ke la geinfanoj bone poemis, teatris kaj dancis je la ritmo de disko de Konga Espero. Kuraĝon ĉe la komitato de EGSR, kiu konsistas el tri prezidantinoj. La unua estas Rachel Mafuluko, kiu bone liveris paroladon en Esperanto; la dua estas Alexandrine Omba kaj la tria Helene Vangu; la sekretarino estas Monique. Ĉiuj estas fruktoj de la Ekomo-klubo, kiun ni vere gratulas. Ni estis intervjuitaj de la RTVA. Menciindas, ke en la Pedagogia Nacia Universitato, la ĝenerala administranta sekretario lanĉis komunikon por la interesiĝantoj, kiuj deziras lerni Esperanton. La ILEI-sekcio pretas ellabori liston de instruistoj por tiu okazo.

Viktor Lufimpu, sekciestro de ILEI, DR Kongo

Seminario en Rutshuru

Multaj esperantistoj estis kontentaj legi nian raporton pri la seminario okazinta en Rutshuru de la 11-a ĝis la 15-a de decembro 2009. Tiu seminario estis la kvina seminario okazinta en nia provinco, kaj estis aranĝita de lokaj esperantistoj sen helpo de ajna eksterlandano. S-ro Useni, prezidanto de Virunga Esperanto-Klubo (VEK), gvidis la seminarion dum la unuaj kvar tagoj. S-ro Emmanuelo Muchuti ankaŭ prelegis pri la paca karavano en la distrikto (tiu konsistas el homoj kiuj esperantistiĝis en Rutshuru). Li malfermis la Zamenhof-Tagon kaj fermis ghin. Nia verda flago staris sur la muro kaj la jena slogano estis legebla: "Amikeco Esperanto". Tio altiris la atenton de la invititoj.

Emmanuelo Muchuti Raffiki

• **Benino**

Raporto pri transdon-ceremonio

Ĵaŭdon la 18-an de februaro 2010 okazis transdon-ceremonio de esperantaĵoj ĉe la ŝtata mezgrada lernejo en la vilaĝo Ayahohoué. En la aranĝo ĉeestis la anaro de la tiea Esperanto-klubo Sankta Harmonio. Estis invititaj la lernejestro, la reprezentanto de la lernejaj geinstruistoj kaj la reprezentanto de la tuta lernejanaro. Komence, la klubanoj bonvenigis la invititojn per kanto: "Bonvenon, bonvenon karaj geamikoj; Estu bonvenaj, estu bonvenaj; Bonvenon, bonvenon karaj geamikoj". Poste kantiĝis la Esperanta himno "La espero". Post la kantado, Latifou Gbadamassi, fondinto de la klubo "Sankta Harmonio", sub kies gvido okazis la aranĝo, alparoladis. Dume, li salutvortis ĉiujn kaj kelkajn minutojn resume rakontis pri la historio de la klubo, kiu fondiĝis en oktobro 2006 . Tuj post tio li solene transdonis al la lernejestro la esperantaĵojn, kiuj konsistis el parto de la libroj kiujn la klubo Sankta Harmonio gajnis per apogo el Fondaĵo Thorsen por la jaro 2009. Aldoniĝis aliaj aĵoj kiujn donacis SAT-Amikaro, la Paro Gilles kaj Nicole Wallez, Ronald Glossop kaj Jeanne-Marie Cash.

Ne mankis la vortoj de la lernejestro, kiu ege dankis UEA-n kaj la aliajn donacintojn kaj promesis ke la donacitaj aĵoj estos bone uzitaj. Li kaptis la oportunon por kuraĝigi la lernejajn esperantistojn kaj instigi ilin al plua lernado por altigi sian Esperantan lingvoscipovon kaj varbi novajn anojn por la klubo. Aldone, mi kredas ke la esperantaĵoj utilos ne nur por esperantistoj sed ankaŭ por ne-esperantista lerneja publiko (gelernantoj kaj geinstruistoj), kiu havos la ŝancon ekde nun, per francaj libroj, scii kia lingvo Esperanto estas. Nur tiel Esperanto disvastiĝos kaj enradikiĝos ĉe la lernejo.

Latifou Gbadamassi

Vizito de belga esperantisto en Koĝi

La belga esperantistino Yola, post du tagoj en Togolando, tranoktis dum tri tagoj en la vilaĝo Codji (Koĝi), kie esperantistoj kontribuis al konstruado de la lernejo Jules Verstraeten. Yola atingis Koĝi la unuan de februaro 2010. Ŝi estas akceptita de Pierre ĉe la landlimo Hilakonĝi (Togolando-Benino) kaj de tie ambaŭ veturis aŭte kaj motorcikle unue al Lokossa kaj poste al Koĝi. La sekvintan tagon, ŝi plezure vizitis la urbon Lokossa kaj eĉ mendis kukon okaze de sia

naskiĝdatreveno. La festo okazis en Koĝi kune kun la geknaboj de la lernejo Jules Verstraeten. Ĉiuj instruistoj kaj kelkaj enloĝantoj de la vilaĝo ĉeestis. Festo de naskiĝdatreveno ja ne estas io kio iam okazas ĉe la enloĝantoj de Koĝi, sed ĉio okazis en tute amuza etoso: kantoj, dancoj, legado de poemoj ktp.Ĉiuj infanoj ricevis kukojn kaj donacojn. Kelkaj el ili pro la festo bondeziris al ŝi per diversaj deziresprimoj. La festo daŭris kelkajn horojn. Eĉ post la festo en lernejo, Yola daŭre akceptis gastojn en sia gastejo. Ili amuze kantis en la loka lingvo. Tia evento en Koĝi certe restos eterne memorata, ĉar neniu antaŭe festis naskiĝdatrevenon tie. Post la etapo de Koĝi Yola vizitis la Afrikan Oficejon de UEA antaŭ ol daŭrigi al la ĉefurbo Cotonou, kie atendis ŝin lokaj esperantistoj Joseph, Charles kaj Sébastien.

Pierre Houenavo

- **Burundo**

Vizito al provinco Bubanza

La celo de la vizito estas esplori la lokon kie ni planas okazigi la ontan seminarion, kaj estigi la momentan kunsidon kun lokaj esperantistoj, eventuale kapablaj partopreni la menciitan seminarion. Mi iris al Bubanza sabaton, la 27-an de marto 2010, por esti certa ĉu la loko estas favora al fundamentaj kaj bazaj vivbezonoj, kaj ĉu la loko kongruas kun niaj planoj pri la gastado de la aŭgusta seminario. Je la deka horo kaj duono mi estis kun la direktoro de la bubanza liceo en lia oficejo por pridiskuti la eblon okazigi la seminarion en la liceo. Post kelkaj minutoj da diskutoj kaj klarigoj pri la Esperanto-movado, la direktoro plezure akceptis nian peton. Poste li montris al mi diversajn ejojn de la liceo kaj mi konstatis, ke la menciita liceo estas efektive taŭga, ĉar ĝi situas apud ĉefa vendejo de la regiono, kaj troviĝas tie kuranta akvo kaj elektro. La klasĉambroj estas bonege ekipitaj, kaj necesejoj disponeblas por grupo kun multaj membroj. Post la lerneja etapo mi renkontis lokajn esperantistojn al kiuj mi enmanigis la kurson "Gerda malaperis!", kiun ili sekvu antaŭ ol partopreni en la seminario. [...]

Karaj, la estonteco de la movado en tiu ĉi regiono estas aparte esperinda – ĉar kelkaj publikaj ŝtatoficistoj esperantistiĝis, interalie la direktoro kaj la bibliotekistino de la liceo.

Eric Nsabiyumva

- **Kenjo**

Eko de loka movado

Mi prolabore vizitis Kenjon, la urbon Nairobio. Pro tio, ke mi devus resti en la urbo dum 12 tagoj, mi pensis pri renkontiĝo kun la esperantistoj en Kenjo. Por realigi tion mi ekkomunikis kun Renato, Afrika Oficejo (Jean Codjo), Jérémie (Burundo) kaj kun esperantistoj en la urbo Eldoret.

Alveninte al Nairobio mi alvokis la s-rojn Evance kaj Kilwa por informi pri mia alveno. Dum la sekvaj tagoj kelkaj komencantoj ekvokis min kaj ni interkonsentis pri plano por renkontiĝi. Interparolante ni trovis, ke estus malfacile por ili veni al Nairobio pro financa kialo. Tial ili petis min iri tien, tiel ke la plejmulto povu renkonti min, ĉar neniu el ili persone renkontis iun kiu parolas Esperanton. Ili nur teorie lernis ĝin sed neniam vidis vivantan homon paroli la lingvon. Pro tiu kialo mi faris la decidon iri por renkonti ilin la 16-an de marto 2010. La urbon Eldoret, situantan en la Vala provinco, mi atingis post kvinhora veturado. Tie loĝas Evance kaj Kirwa, kiuj akceptis min ĉe mezluksa hotelo. Poste venis sinjoro Reuben Rugut el la urbeto Kapsabet. Ni babilis dum nia vespermanĝo kaj interkonsentis denove renkontiĝi la sekvan tagon por ke ankaŭ aliaj esperantistoj havu la okazon renkonti min. Jen listo de tiuj aliaj:

N-ro	Nomo	Adreso (ĉiuj en Kenjo)	Retadreso
1.	S-ro Evans Ochoki	P.O. Box 1012, Eldoret	eochokira@yahoo. com
2.	S-ino Lucina Leting	P.O. Box 1012, Eldoret	Lucinale08@yahoo. com
3.	S-ro Julius Kiprono Kirwa	P.O. Box 204, Eldoret	juliuskirwa@ yahoo.com
4.	S-ro Lawrence Kiloch	P.O. Box 78, N-Hills	[ne havas]
5.	S-ro Gilbert Simiyu	P.O. Box 22, N-Hills	simiyugilbert@ yahoo.com
6.	S-ro Reuben Rugut	P.O. Box 20, Kapsabet	rubenrugut@yahoo. com

Oni donis al mi aliajn nomojn de la membroj de la grupoj en la ĉirkaŭĵo de Eldoret, kaj oni transdonis iliajn salutojn al mi dirante, ke ili ne povis veni pro distanco kaj tempomanko. Temis pri sinjorino Ruth Cheptum, s-ro Joseph Wafula, s-ro Paul Maiyo, s-ro David Barngetunyi kaj s-ro Nelson Rugut.

Historieto pri la landa movado

Estis en la jaro 1981 kiam la fama esperantisto Nino Vesella (Italio) metis anonceton en kenjan ĵurnalon kaj s-ro Gilbert Kirwa eksekvis la aferon Esperanto. Tiu ĉi faris korespondajn kursojn kaj poste havis studentojn kiuj post la lerneja studado malaperis. Tamen daŭrigante, li poste ekinstruis al aliaj, inkluzive en la jaro 2007 al s-ro Simiyu, unu el siaj kolegoj. Oni ne aŭdis pri tiu instruado en la Esperanta medio. Estas manko de financa rimedo, de aliro al la reto, kaj liaj lernantoj ofte loĝis for de la urbocentro tiel ke kelkfoje necesis bicikli dudek kilometrojn por atingi ilin. Nun, du el la esperantistoj ricevas la revuon *Esperanto* kaj la Jarlibron, kio donas al ili fidon ke la lingvo vere ekzistas. Cetere la uzo de la reto helpas ilin lerni pli multe pri la lingvo. Ili ne povas atingi la reton ofte, sed tamen eblas viziti retejon almenaŭ unu- aŭ dufoje monate. Ili diras, ke vizitante la reton ili povas legi multon pri Esperanto aperantan en diversaj lingvoj. Por la estonteco de la movado, mi rekomendis ke ili koncentriĝu pri la lernado de la lingvo unue, ĉar ne necesas havi amason da homoj kiuj apenaŭ scipovas saluti Esperante.

La esperantistoj en Kenjo ŝatas la lingvon, sed la problemo restas sama kiel en multaj afrikaj landoj, kie oni eklernas Esperanton teorie sed neniam vidis iun esperantiston, tiel ke la alveno de eĉ unu estas beno por la membraro. Same kiel en Tanzanio, la plejmulto de la membraro estas farmistoj kaj laboristoj loĝantaj en urbetoj aŭ vilaĝoj, tiel ke estas malfacile konvinki ilin lerni Esperanton. Tamen tio povas esti solvita per vizitoj de esperantistoj el la tuta mondo per turisma kanalo aŭ per personaj vizitoj. Mia propra vizito estis ege interesa, la homoj bonvenigis min flate kaj amike. Mi volas kuraĝigi tutmondajn esperantistojn viziti la urbon Eldoret kaj la esperantistojn tieajn; la urbo mem estas malgranda sed tre interesa, la vetero estas neniam tro varma aŭ tro malvarma. Mi rekomendas ke lernmaterialoj estu sendataj al ili, kaj ke unu el ili, precipe la instruisto, partoprenu seminariojn regionajn aŭ kongresojn por kapti la okazon paroli kun aliaj esperantistoj. Estus bone helpi la kenjajn esperantistojn pri retumado kaj pri afrankkostoj.

Costantine Mashauri

LERNOLIBRO BAZITA SUR LA KORANO – KIAL FARI ĜIN?

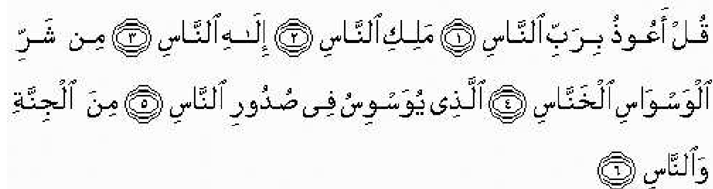
La Korano certe estas unu el la plej legataj libroj en la mondo kiel sankta libro de la islamanoj. Kutime oni legas ĝin en la araba aŭ almenaŭ oni aŭdas ĝin en la araba en la moskeo. Sed kial fari el ĝi lernolibron por lerni Esperanton? Lastatempe unu el la pliiĝantaj fenomenoj en Afriko estas la islamaj lernejoj, kiuj servas la ĉiam pli vastan islaman afrikan komunumon. En kelkaj el tiuj lernejoj oni instruas ankaŭ Esperanton. Estas bone povi montri al la lernejaj instancoj, ke Esperanto

ne estas la lingvo de la blankulo, de la eŭropano, io kontraŭ islamo. Se oni utiligas la Koranon por instrui Esperanton, vere ĝi montriĝas kiel io amika al islamo. Fakte ankaŭ pri religioj Esperanto estas neŭtrala, kaj estus eraro tute ligi ĝin nur kun unu religio. La libro, *Cours de langue internationale espéranto par le Saint Coran*, eldonita de la Islama Esperanto-Asocio por Interkultura Dialogo kaj verkita de Renato Corsetti kaj Franciska Toubale, ekestis pro peto de aparta islama lernejo en Orienta Kongo. Ĝi baziĝas sur la koranaj ĉapitroj 91 ĝis 114, plus la malferma ĉapitro. Tiuj ĉapitroj estis elektitaj ĉefe pro sia mallongeco, kio permesas en malmulta spaco prezenti la originalan tekston en la araba, kaj la tradukojn en la franca (temas pri franclingvaj lernantoj) kaj en Esperanto. Sekvas ekzercoj en la franca.

La libro celas homojn, kiuj jam lernis la bazan *Cours de langue internationale espéranto*, kiun la Afrika Oficejo jam liveris al multaj afrikanoj. Se vi bezonas ĝin, bonvolu priskribi vian bezonon al <renato.corsetti@esperanto.org>.

Renato Corsetti

Ekzemplo de paĝo el la lernolibro:

قُلۡ أَعُوذُ بِرَبِّ ٱلنَّاسِ ١ مَلِكِ ٱلنَّاسِ ٢ إِلَٰهِ ٱلنَّاسِ ٣ مِن شَرِّ
ٱلۡوَسۡوَاسِ ٱلۡخَنَّاسِ ٤ ٱلَّذِى يُوَسۡوِسُ فِى صُدُورِ ٱلنَّاسِ ٥ مِنَ ٱلۡجِنَّةِ
وَٱلنَّاسِ ٦

Traduko:

Je la nomo de Alaho, la Donema, la Pardonema.
114.1. Diru: "Mi serĉas rifuĝon ĉe la Sinjoro de la homoj,
114.2. la Reĝo de la homoj,
114.3. la Dio de la homoj,
114.4. kontraŭ la malbono de la flustranto rampanta,
114.5. de tiu, kiu flustras en la korojn de la homoj,
114.6. de la Ĝinoj kaj de la homoj.

ESPERANTO KAJ AFRIKANOJ

Maya Modeste: Mi loĝas en Libreville, la ĉefurbo de Gabono. Tiu lando situas en la okcidenta parto de la centra Afriko. Multaj homoj opinias ke Gabano estas riĉa afrika lando. Pro tio multaj homoj el aliaj afrikaj landoj venas tien kun la espero trovi pli decan vivon. Mi estas 33-jaraĝa. Mi eklernis Esperanton en 1993 ĉar mi pensis ke Esperanto estas la sola lingvo kiu povas unuigi la popolojn de la mondo. Mi ankaŭ lernis Esperanton por havi amikojn tra la mondo. Pere de Esperanto mi gajnis amikojn multloke. Tiu lingvo ja ŝanĝis mian vivon, ĉar nun mi povas vojaĝi ien ajn en la mondo kaj havas multajn amikojn el diversaj landoj kaj kulturoj.

Assane Faye: Mi naskiĝis en 1960 en Rufisque, malgranda urbo kiu situas je 28 kilometrojn de Dakaro, la ĉefurbo de Senegalo. Mi konatiĝis kun Esperanto en Germanio dum la jaro 1990. Kiam mi revenis al mia lando, mi ricevis la adreson de UEA per la nederlanda ambasadejo en Senegalo. Bedaŭrinde mi ne havis tempon kaj rimedon por sekvi la korespondajn kursojn. Post kelkaj jaroj mi decidis eklerni la lingvon rete per la programo "ikurso", kaj post tio mi esperantigis miajn du nevojn, kiuj estis studentoj en la turisma instituto de Bydgoscsz en Pollando. Mi ĉiam kredas ke la diferencoj inter la homoj igas nian mondon bela, kaj mi ankaŭ scias ke Esperanto ligas la homojn. Do per Esperanto mi provas partopreni en la realigo de paco en nia mondo. Mi havas amikojn en ĉiuj kontinentoj kaj mi kulture lernis multe de alilandoj. Mi ankaŭ ofte ricevis esperantistajn amikojn ĉe mi. Vivu Esperanto!

Joseph Tchokpodo: Mi estas beninano kaj loĝas en la urbo Cotonou. Mi estas 27-jaraĝa. Mi eklernis Esperanton en 2001. Mi interesiĝis pri ĝi ĉar mi ŝatis lingvojn kaj estis talenta lernanto pri la angla lingvo, kiu tamen apartenas nur al anglalingvaj landoj. Kiam oni parolis al mi pri Esperanto por la unua fojo, mi demandis el kiu lando ĝi venis. La respondo al mi estis ke Esperanto estas universala lingvo. Pere de ĝi, oni povis senlime komuniki kun ĉiuj landoj sur la tero kaj havi homajn rilatojn tutmonde. Tio interesis min kaj mi do tiam fariĝis esperantisto. Tio kion mi gajnis, de kiam mi eklernis Esperanton, estas tio kion mi esperis je la komenco: homaj rilatoj. Mi opinias, ke Esperanto plibonigis mian menson. Antaŭe, mi mise juĝis homojn kaj estis koleriĝema. Hodiaŭ, mi estas tolerema kaj povas facile kompreni homojn dank' al Esperanto.

DOSIEROJ

- **Kontrolvizito al Benino**

Projekto NABOUBA – 2-a semestro 2009

Helpo al orfoj kaj infanoj en malfacila situacio (periodo de la 1-a de julio 2009 ĝis la 10-a de januaro 2010)

Kontribuoj de donacantoj por la 2-a semestro 2009 estis ĝiritaj al la konto de la orfejo Nabouba en Benino la 12-an de aŭgusto 2009. En la 2-a semestro havis sian patronon entute 42 infanoj, kaj tio signifas, ke kompare kun la 1-a semestro 2009, kiam la projekto komenciĝis, estis trovitaj 9 novaj patronoj, kaj pli da mono estis kolektita ankaŭ por ĝeneralaj celoj.

La 2-an de januaro 2010 transdonis Vlaďka Chvátalová dum sia vizito en Benino al la direktoro de la orfejo kaj la infanoj 23 kilogramojn de vestaĵoj, kiujn krom la patronoj kaj la kontribuantoj al la projekto liveris ankaŭ aliaj donacantoj.

Kiel interkonsentite fine de la 1-a semestro 2009, kaze de la mono por kelkaj infanoj, kiuj ne vivas en la orfejo mem, la tuta sumo destinita al tiuj infanoj estis transdonita rekte al iliaj patrinoj kontraŭ skriba konfirmo. En la 2-a semestro 2009 temis entute pri 7 infanoj. Du knabinoj nun transloĝiĝis al la orfejo, kaj sekve en 2010 estos rekte pagata mono al la patrinoj de nur 5 infanoj.

Kvin infanoj, kiuj havis en 2009 siajn patronojn, povis forlasi la orfejon fine de la jaro, ĉar la situacio de iliaj familioj pliboniĝis; ilia patronado tial estis je la 1-a de januaro 2010 finita. La koncernataj patronoj estis informitaj kaj al ili estis proponita eblo elekti por patronado aliajn infanojn aŭ subteni la projekton en alia maniero.

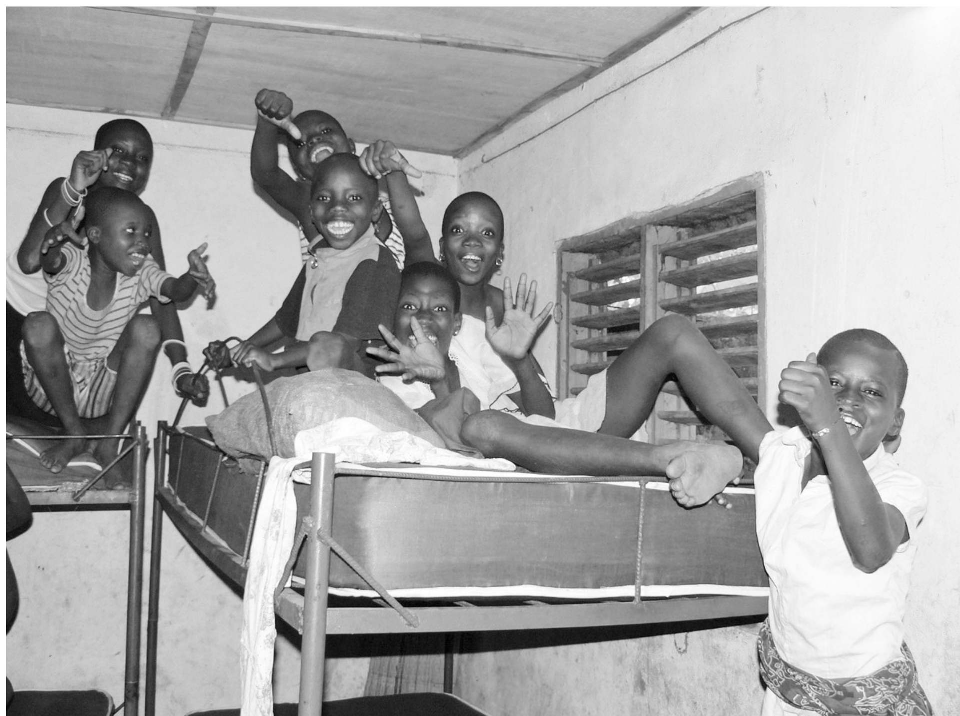
La programo de la kontrolvizito en januaro 2010 estis tre riĉa – ĝi inkludis ĉiutagajn vizitojn al la orfejo, kontaktojn kun la infanoj, renkontiĝojn kun patrinoj kaj kun la flegisto, kiu kutime okupiĝas pri malsanaj infanoj, viziton al hospitalo, en kiu jam plurajn monatojn estas kuracata unu el la plej junaj infanoj, kaj viziton al centro por knabinoj en malfacila situacio, kiuj ekzemple forfuĝis de devigata edziniĝo. Estis enkondukitaj kajeroj, en kiuj estos regule registrataj la elspezoj. Kune kun la direktoro ni registris la unuajn fakturojn de 2010 kaj la direktoro devos daŭrigi la registradon, kio faciligos kontrolon de elspezoj en la venonta elspezo-periodo. La direktoro jam nun postulas kvitancojn aŭ fakturojn dum aĉetadoj por la orfejo, kion lokaj vendistoj ofte ne ŝatas; por la plej granda parto de substancaj elspezoj li plej ofte tamen sukcesas akiri iun pruvon pri la pago.

Kelkajn elspezojn tamen ne eblas pruvi – ekzemple benzinon oni aĉetas ĉe stratoj en malgrandaj standoj, kie ne eblas ricevi kvitancon.

Ekde januaro 2009, kiam estis transdonita la unua monsumo kadre de nia projekto, la orfejo havas sufiĉe da rimedoj por aĉeti manĝaĵojn, medikamentojn, purigilojn ktp. La infanoj vizitas lernejojn en la ĉirkaŭaĵo, estis pagitaj lernejaj kontribuoj kaj bazaj lernejaj helpiloj (skribiloj, kajeroj, lernolibroj, devigaj uniformoj kaj simile). Homoj laborantaj en la orfejo ricevas salajron (kelkaj virinoj, kiuj ĉefe kuiras kaj purigas, kaj instruisto, kiu al infanoj helpas kun kelkaj hejmtaskoj). En la 2-a semestro pluraj infanoj suferis malarion, en kelkaj kazoj tre gravan, sed ĉiuj infanoj estis prizorgitaj kaj sekve resaniĝis.

Krom tio, ke nun estas rimedoj por sufiĉa kvanto da manĝaĵoj (kvankam necesos ankoraŭ plibonigi la kvaliton, ekzemple se temas pri vitaminoj) kaj ke la infanoj povas iri al lernejo kaj ricevi medicinan prizorgon, jam estas videblaj ankaŭ kelkaj ŝanĝoj de la konstruaĵo.

En oktobro 2009 estis ŝanĝita la metalplato de la tegmento, tra kiu trafluis akvo en ĉiujn dormoĉambrojn de la infanoj. En la unuaj januaraj tagoj estis deprenita la bambua plafono en unu de la ejoj, kaj ĝi estis anstataŭigita per tavolligna plafono. La ceteraj plafonoj devus esti ŝanĝitaj dum la jaro 2010. En 2 dormoĉambroj troviĝas ekde la 2-a semestro la unuaj 8 du-etaĝaj litoj, kaj pliaj estos ankoraŭ aĉetitaj. La plej multaj infanoj do ne plu dormas surplanke. Januare estis ankaŭ aĉetitaj la unuaj matracoj, kiujn ni lasis enkudri en plastikajn kovraĵojn, por ke ili ne tuj malpuriĝu. Estis instalitaj entute 5 lumtuboj (4 en la ĉambroj kaj 1 en la korto) kaj aĉetita generatoro. Ĉar temas pri tre laŭta kaj neekologia rimedo por produkti elektron, en la estonteco ni ŝatus instali

sunpanelojn. Por ĝojigi infanojn ankaŭ per iu “malpli praktika” ŝanĝo ni aĉetis televidilon, kiun ili rajtas rigardi vendrede kaj sabate.

La direktoro luis malgrandan dometon tuj ĉe la alia flanko de la strato; en ĝi nun dormas kelkaj plej aĝaj knaboj, por ke ili estu apartigitaj de la plej aĝaj knabinoj, kiuj daŭre dormas rekte en la orfejo.

Kun la direktoro ni listigis planojn por la estonteco. Kelkaj el ili eble ŝajnas esti tro ambiciaj, sed ni laboros malrapide komencante per la pli realaj planoj, kaj se ni bone progresos, ni povus en la horizonto de 7-10 jaroj atingi ankaŭ pli impresajn rezultojn. La ĉefa prioritato nuntempe estas finrenovigo de la ekzistanta konstruaĵo.

Listo de planoj:

Se eblas, en la jaro 2010:
– ŝanĝi la restantajn plafonojn
– en ĉiu ejo konstrui ankoraŭ po unu fenestro, por ke la ejoj estu pli klaraj kaj estu natura aerumado
– pentri ĉiujn murojn
– finaĉeti litojn, matracojn kaj kovrilojn
– moskitoretoj en la fenestrojn kaj por ĉiuj litoj
– pordoj ĉe ĉiuj ejoj
– ŝranketoj por ĉiu infano (por vestaĵoj kaj lerneja materialo)
– tabloj kaj seĝoj (por skribi hejmtaskojn)
– defluiga sistemo uzebla dum pluvsezonoj (nuntempe akvo restas en la korto).

En la horizonto de 2-3 jaroj:
– ventoliloj
– puto (nun oni pagas por akvo, kaj foje ĝi ne fluas)
– modernaj necesejoj kaj duŝejoj kun akvobarelo sur la tegmento (nun ne ekzistas fluakvo por lavi sin)
– enirpordego
– muzikinstrumentoj (tamburoj, gitaroj ktp).

En pli fora estonteco:
– sunpaneloj
– kuirejo
– granda nova unu-etaĝa konstruaĵo de la orfejo
– dormejo po vizitantoj
– flegejo
– ejo kun komputiloj
– lernejo (por la plej junaj infanoj)
– ejo por preĝi.

Realigado de ĉiuj menciitaj planoj kompreneble dependos de la akirotaj financaj rimedoj kaj ankaŭ de neatenditaj okazaĵoj (ĉefe elspezoj por medicina prizorgado).

La instruado de Esperanto momente stagnas. Okazas kurso, en kiu ĉefe estas ripetataj jam instruitaj kantoj, sed nun ne eblas havi pli bonan kaj kompetentan instruiston. Ĉar estas pluraj aliaj problemoj pli urĝaj ol kono de Esperanto, ni tamen unue strebos solvi ilin, sed estontece ni ankaŭ ŝatus pli bone prizorgi la instruadon de Esperanto.

Komenciĝis kreado de retpaĝaro de la projekto Nabouba, kiu devus enhavi ĝeneralajn informojn pri la projekto, duonjarajn raportojn kaj novaĵojn, pri kiuj regule rete raportas la direktoro kaj la loka kunlaboranto Charles Alofa, fotojn de la orfejo kaj de infanoj, por kiuj ni serĉas patronojn ktp.

La ĝenerala impreso post la januara kontrolvizito estas tre bona, kvankam daŭre ekzistas multaj aferoj plibonigeblaj. Eblas diri, ke la mono estas uzata por difinitaj celoj, eventuale por aliaj bonaj celoj (ekzemple por pagi medicinan prizorgon de malsanaj patrinoj de duonorfoj). Ni ne forgesu, ke en Benino la plej multaj aferoj ne funkcias kiel ĉe ni en Eŭropo, kaj do necesas foje fermi unu okulon, ekzemple se temas pri preciza registrado de elspezoj ĝis la lasta eŭro. Surbaze de la januara vizito ni akiris pli bonan bildon pri la labormaniero rekte surloke kaj ni kredas, ke la projekto alportas bonajn rezultojn kaj indas daŭrigi ĝin.

Vlaďka Chvátalová

- **Ekzemplo de amikeco inter du landoj (Togolando kaj Francio)**

Ankaŭ dum tiu ĉi jaro historio pri amikeco inter francoj kaj togolandanoj daŭre skribiĝas dank' al konstanta kaj fidela rilato, kiu naskiĝis antaŭ duondeko da jaroj, kiam la unuan fojon vizitis Togolandon la gefrancoj de la farmbieno "La Maraude" komence de januaro 2005.

La Maraude estas malgranda fambieno situanta en la vilaĝo Arrout sude de Francio en la Pireneoj. Ĝin posedas la geesperantistoj Marcq Jean-Pierre, Malbranque Françoisen, Moroy Evelyne kaj Rotellini Evelyne. Tie ili okupiĝas pri terlaboro kaj bredado de ŝafoj, kaj ankaŭ aranĝas infankoloniojn dum kiuj studentaj gejunuloj venas regule labori kun infanoj dum ferioj. Okazas foje en la bieno Esperanto-staĝoj. Jen kiel eniris la senliman verdan rondon fraŭlino Audigier Lucie, pri kiu mi nun verkas.

Sed antaŭe, io menciinda estas la subteno de la homoj de La Maraude al multaj projektoj en Afriko kaj aparte en Togolando. Interalie ili fondis asocieton "une école au Togo" por partopreni en la lernokotizoj de la gelernantoj de la Instituto Zamenhof de Lomeo, ili subtenas programon de mikrofinanco de Fonduso Esperantista de Interhelpado kaj Mikrokreditoj (FEIM), kaj krome ili helpas pri individuaj iniciatoj de naciaj fortoj esperantistaj kaj neesperantistaj.

Lucie studas pri sociologio kaj specife pri etnologio en tuluza universitato. Pro sia finstuda tezo, ŝi elektis viziti Togolandon por observi la aktivecojn de virinoj sur la bazaroj kaj iliajn influojn en la politika medio, precize dum la prezidenta voĉdona periodo. La gastinon mi venigis la 22-an de januaro 2010 ĉe 202, rue de la Fidélité domo 692, kie ŝi pasigis plenajn du monatojn en la verda amikejo.

Kadre de ŝia teza esploro, mi helpis al ŝi diversmaniere renkonti kaj aranĝi intervjuojn kun la direktoro de la privata radiokanalo Nana FM, kun la prezidantino de Nana Benz (sindikato de zontukaj vendistinoj), kun profesoroj de la universitato de la ĉefurbo, kun ĵurnalistoj, kun oficiro de la nacia armeo, kun deputitino de la opozicia partio, kun la prezidanto kaj respondeculinoj de politikaj partioj ktp. Lucie spertis kun profunda kompreno la togolandan vivon kaj esprimis sian respekton al la popolo, kiu malgraŭ ĉiuspecaj malfacilaĵoj tenas sin en espero.

La vizito ebligis al la esplorantino ankaŭ renkonti kaj halti ĉe kelkaj unuopulaj togolandaj esperantistoj. Ekzemple, en Aneho ŝi vespermanĝis en la familio de Kokou Sagbadjélou, kie krom la gepatroj ĉiuj tri gefiloj parolas Esperanton. Al la Instituto Zamenhof ŝi transdonis desegnaĵojn de la infanoj de La Maraude kaj la amikecon de ties posedantoj. Lucie havis ankaŭ la ŝancon babili kun belga esperantistino s-ino Yola Steyaert kaj s-ro Adas Vadminas de Litovio. Tiuj ĉi intertempe survoje respektive al Benino kaj Ganao haltis kaj pasigis kelkajn noktojn ĉe mi per Pasporta Servo.

Distre, mi montris de la sudo al la nordo, de la oriento al la okcidento Togolandon al la onta specialistino pri Nana Benz per vizitoj al vidindaĵoj, naturaj kuriozaĵoj, folkloraj eventoj ktp, per gustumado de serio da ezotikaj fruktoj kaj lokaj manĝaĵoj. Lucie ĝuis la restadon en Togolando, terure laboran sed amuzegan. Mi pensas ke ne povas ekzisti pli intensa kultura interŝanĝo inter Eŭropo kaj Afriko ol tiu kun ŝi. Ŝi revojaĝis al Francio la 19-an de marto. Sed ŝi revenos al Togolando venontjare, kaj mi esperas ke la proksima vizito estos ankoraŭ pli bona, kaj ke ŝi fariĝos Esperanto-fluparolantino.

Adjé Adjévi

EL NIA LETERKESTO

- **Esperanto ne estas politika partio**

Mi delonge jam havas tiun ideon, ke Esperanto ne estas politika partio. La ideo naskiĝis kiam mi hazarde legis mesaĝojn de kelkaj nekonataj esperantistoj en Afriko kiuj plendas pri homoj kiel vi, Renato Corsetti, ktp kiuj detruas la afrikan movadon. Mi pripensis, ĉu Esperanto jam politikiĝis? Kial oni ne respektas aliulojn? Kial oni insultas, maldecas kaj nejuste kritikas aliulojn? Ĉiu rajtas kontribui per siaj ideoj por kreskigi kaj prosperigi la movadon afrikan. Tiel nia movado sukcesos; ne per insultado, kvelero kaj batalo, sed per paco kaj kunlaboro. Mi miregis pro tiaj mesaĝoj kaj ne ŝatis ilin, tiel mi forviŝis ilin. Do, mi petas vin, ke vi gardu pacon, por ke vi faru tion kio necesas por la afrika movado. Vi ne reagu kaj silentu. Ne kontraŭstaru iun, anstantaŭe laboru por esperantistoj afrikaj. Montru viajn kunlaborojn kun kluboj, grupoj, unuopuloj por fortigi la movadon nian. Esperanto ne estas komerca kompanio ĉe kio oni povas profiti monegon! Do ni kunlaboru por ĉiuj esperantistoj afrikaj. Mi ŝatus respekti ĉiujn homojn je ĉiu nivelo.

Dismas Robert

****

Viajn komentojn, konsilojn, sugestojn kaj raportojn pri okazintaĵoj en via urbo aŭ lando bonvolu sendi al la redakteja adreso: afrika.oficejo@gmail.com aŭ aerpoŝte al:

Afrika Oficejo, BP. 416 Lokossa-Mono, Benino
tel./fakso: +229 224 10 229

****